

Інформативна брошура для українськомовних батьків

Informationsbroschüre für ukrainisch sprechende Eltern

Чи Ваша дитина виростає у кількох мовах?

Більшість людей на цьому світі виростає у двох чи навіть більше мовах. Вивчення двох мов є великим здобутком для Вашої дитини. Звичайно діти з цим не мають великих проблем.

Що таке дво- чи багатомовність?

Існують різні можливості виховуватися багатомовно. Тут деякі приклади :

- Батько, поляк, розмовляє по польськи, мама, німкеня, говорить по німецьки з дитиною.
- Родина з Еспанії живе в Німеччині, а вдома розговірна мова еспанська.
- Тато зі Швеції розмовляє з дитиною по шведськи, мама походзячи з Англії по англійськи, а в садочку дитина вивчає німецьку мову.

Що характеризує розвиток дитини, котра виховується у кількох мовах?

Діти вивчають вимову, запас слів та граматику різних мов. Очевидно, вони не володіють обидвома мовами на такому самому рівні. Приклад :

- Турецька дитина , яка живе в Німеччині, вміє краще пояснити гри, які навчилася в садочку, по німецьки. Противно, коли розповідає про родинне святкування, їй легше говорити по турецьки.

Багатомовність є спеціальна вимога до кожної дитини. Вона мусить поступово вивчити дві (чи більше) системи мови. До такої системи належить правильна вимова, словництво, грамика та побудова речень, при зрозумінні й ужитку мови. Додаткова вимога до дитини є, щоб вжиток мови достосувати до культурних та соціальних умов. Наприклад: Треба їй дати знання, якими словами можна привітати когось в кожній мові.

Може бути, що діти , котрі змалку виростають з двома (чи більше) мовами

- пізніше ніж другі почнуть говорити .
- спочатку розмовлятимуть одною, а щойно пізніше другою мовою.
- зразу розмовлятимуть двома (чи більше) мовами.

Деякі діти мішають мови, це значить, вони вживають слова з іншої мови, які їм "бракують". Такі виїмки бувають підчас деякого періоду. Виразні й довготривалі проблеми в одній чи іншій мові треба брати серйозно та прослідити причини.

Що нормальне, а що не нормальне в розвитку мови моєї дитини?

Подаємо критерії нормального розвитку мови у дво чи багатомовних дітей :

- звичайно дитина, після других уродин, вживає 50 різних слів. У двомовній родині це може пересунутися на пів року.
- Біля третьої річниці від дня народження дитина в одній мові розмовляє реченнями, котрі мають принайменше три слова.
- Чотирьохрічна дитина є у стані розмовляти з особою, яка не належить до родини.
- Якщо дитина систематично чутиме і вживатиме німецьку мову (в садочку чи школі), вона за один рік навчиться добре висловитися по німецьки.

Які можуть бути ознаки, що розвиток мови дитини не є нормальний ?

- Дитина мало зацікавлена в ужитку мови.
- Довший час уникає розмову.
- Не любить слухати, коли читати їй казку.
- Ніколи не ставить жадних питань.
- Рідко вивчає непорозуміння.
- Мішає мови, не звертаючи увагу на це, котру мову слухач розуміє.
- Щойно дуже пізно навчилася говорити.

Тому :

Коли розвиток мови дитини виразно відрізняється від нормального, або існують вказівки, що розвиток мови не є в порядку, то конечно треба Вам дати збадати мову дитини.

Причини проблем пов'язаних з розвитком мови дитини:

Не завжди можна знайти одну ясну причину, чому розвиток мови не є в порядку. Часами знаходиться й більше причин. Часто зустрічаємо:

- **Проблеми зі слухом:** деякі діти довгий час не чують добре. Вказівка може бути, коли дитина часто простуджена, або часто має запалення середнього вуха (Otitis media).
- **Недорозвинута мова:** деякі діти вивчаючи мову мають більші труднощі як інші. Ці труднощі виявляються в рідній і других мовах.

Як правильно обходитися з багатомовністю?

Ваша дитина виростає дво- або багатомовно: Ви можете допомогти їй в цей спосіб:

- Розмовляйте з нею/ним в рідній мові.
- Підвищуйте заохоту до мови, говоренням та нагодою для розповідей
- Слухайте уважно, коли дитина говорить.
- Заохочуйте говорити та ставте багато питань.
- Коли завважуєте "помилку" в мові дитини, не поправляйте, а просто повторіть речення правильно. (Приклад : "там метро"; відповідь: „так, там їде метро“)
- Говоріть багато в щоденних ситуаціях: коли накриваєте разом стіл, вбираєтеся, ідете на закупи, коли бавитесь, чи оглядаєте ілюстровані книжки.
- Не забувайте: телебачення не є корисне для розвитку мови!
- Старайтеся відрізнити мови, тобто мама говорить своєю, а батько своєю рідною мовою до дитини, або вдома говориться одною, а в садочку другою (німецькою) мовою.

Куди звертатися за професійною допомогою :

- До педиятра чи Вашого домашнього лікаря
- До ушних лікарів - аудіологів (тжзв. HNO-лікарі).
- Педаудіологічні поради (pädaudiologische Beratungsstellen).
- Запобігливі поради (Frühförderstellen)
- Виховно-дорадчі заклади (Erziehungsberatungsstellen)
- Педагогічні поради центри (sonderpädagogische Förderzentren)

Переклад з німецького: Софія Штайнес

Übersetzung aus dem Deutschen: Sophia Steines